

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Nc/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	2324203788
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2324203788.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci výkonu rozhodnutia týkajúceho sa maloletej P. narodenej X. X. XXXX, W., W. XXXX/XX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, oprávneného otca V. H. Q. W., narodeného XX. E. XXXX, Z., P. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Radkou Paulínyovou, Bratislava, Štefanovičova 12, proti povinnej matke Mgr. B. W., narodenej X. U. XXXX, W. XXXX/XX, W., zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Arpádom Barczim, Galanta, T. Vánsovej 225/3, o nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5Em/4/2024, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Trnave JUDr. Ľubica Bundzelová j e v y l ú č e n á z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 12CoE/9/2025.

Odôvodnenie

1. Vo veci vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 12CoE/9/2025 povinná matka vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. Ľubici Bundzelovej. Uviedla, že v konaní o návrhu otca na nariadenie výkonu rozhodnutia vo veci maloletej vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5Em/4/2024 podala odvolanie a súdny systém prideľovania vecí na odvolacom súde pridelil vec do senátu 12CoE, v ktorom je predsedníčkou senátu JUDr. Ľubica Bundzelová. Exekučným titulom vykonávaným v konaní je uznesenie Krajského súdu v Trnave z 22. októbra 2024 sp. zn. 14CoP/183/2024, ktoré vydal senát v zložení JUDr. Ľubomír Bundzel, JUDr. Róbert Foltán a JUDr. Táňa Šefčíková. Sudcovia JUDr. Ľubica Bundzelová a JUDr. Ľubomír Bundzel sú manželia, teda možno mať pochybnosti o ich objektívnej nestrannosti.

2. K okolnostiam uvádzaným povinnou matkou v námietke zaujatosti sa vyjadrila sudkyňa JUDr. Ľubica Bundzelová. Uviedla, že vzhľadom k tomu, že vykonávaným exekučným titulom v konaní na Okresnom súde Galanta sp. zn. 5Em/4/2024 je uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14CoP/183/2024, o ktorom rozhodol senát v zložení JUDr. Ľubomír Bundzel, JUDr. Róbert Foltán a JUDr. Táňa Šefčíková a odvolacím dôvodom je i nevykonateľnosť daného uznesenia, preskúmavala by uvedené rozhodnutie. Vo veci sú tak dané dôvody, pre ktoré je objektívne zaujatá.

3. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom (zákonom č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CMP“) a Civilným súdnym poriadkom (zákonom č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“) je vymedzený v ustanovení § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Námitku zaujatosti bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trnave podľa ustanovenia § 54 ods. 2 CSP posudzoval opodstatnenosť tvrdenia spochybňujúceho nezaujatosť sudkyne krajského súdu z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 49 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že námička zaujatosti bola podaná dôvodne.

5. Podľa § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Podľa § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námičku zaujatosti.

7. Podľa § 52 ods. 2 CSP v námičke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námičku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

8. Právo každého na nezávislý a nestranný súd, zakotvené v článku 36 Listiny základných práv a slobôd uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.), je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 71/97 vyslovil, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.“

9. Ak je právo na nestranný súd vážne ohrozené z dôvodu nedostatočných záruk nezaujatého konania zo strany sudcu, na predchádzanie a zabránenie možného nespravodlivého rozhodnutia slúži inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodnutia sporu/veci. Je potrebné si uvedomiť, že ide o prostriedok ultima ratio, nakoľko tento inštitút v podstate zasahuje do ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu, a preto je v každom konkrétnom prípade potrebné k otázke možného vylúčenia (zákonného) sudcu z prejednávania sporu /veci pre zaujatosť pristupovať so všetkou opatrnosťou a dôkladnosťou a starostlivo zvážiť, či skutočne existujú dôvody, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia spor/vec prejednať a rozhodnúť nestranne a nezávisle.

10. Ústavný imperatív, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), je predovšetkým ochranou proti ľubovoľnému či účelovému obsadzovaniu konajúceho súdu. Možno konštatovať, že rovnako neústavné a nezákonné ako prejednanie a rozhodnutie veci sudcom, o ktorého nezaujatosti je pochybnosť, by bolo aj rozhodnutie o vylúčení sudcu v prípade, kde pre také opatrenie nie sú splnené zákonné podmienky.

11. Účelom inštitútu vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu /veci je prispieť k nestrannému prejednaníu sporu, k nezaujatému prístupu súdu k stranám alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska ustanovenia § 49 CSP je právne významný vzťah sudcu, a to buď vzťah k sporu, k stranám (účastníkom konania), ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní.

12. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k stranám (účastníkom) alebo k ich zástupcom ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k stranám (účastníkom) alebo ich zástupcom. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednanom spore musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k stranám (účastníkom) konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí jemu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Na druhej strane k záveru o tom, že sudca je vylúčený, nie je potrebné, aby bolo preukázané, že je zaujatý. Na vylúčenie sudcu postačuje, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností.

13. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska (sudcu), ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti (spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k predmetu sporu a k stranám sporu.

14. V danej veci povinná odôvodnila námietku zaujatosti sudkyne odvolacieho súdu tým, že by rozhodovala o vykonateľnosti exekučného titulu, ktorý vydal (či presnejšie sa ako jeden zo sudcov tvoriacich senát odvolacieho súdu podieľal na jeho vydaní) jej manžel (predseda senátu odvolacieho súdu).

15. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt nestrannosti, najvyšší súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by spochybňovali nestrannosť a nezaujatosť sudkyne JUDr. Ľubice Bundzelovej. K tomuto aspektu uviedla samotná sudkyňa, že nestačí, keď je sudca subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Preto zostáva nadriadenému súdu vec podrobiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti (objektívny test). V rámci tohto bolo potrebné sa zaoberať okolnosťami, či bez ohľadu na osobné správanie sa dotknutej sudkyne, tu existujú také skutočnosti a fakty, ktoré by mohli byť spôsobilé vyvolať pochybnosti o jej nestrannosti.

16. Na základe námietky zaujatosti vznesenej povinnou matkou, vychádzajúc z objektívnej aj subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti, najvyšší súd dospel k záveru, že v danej veci sú dôvody na aplikáciu ustanovenia § 49 ods. 1 CSP pre pochybnosti o objektívnej nestrannosti predsedníčky odvolacieho senátu krajského súdu 12CoE.

17. Posudzovaná situácia v danej veci celkom nepochybne z jej prejednávania a rozhodovania vylučuje

sudkyňu JUDr. Ľubicu Bundzelovú a to preto, že táto má objektívne pomer k jednej z osôb zúčastnených na konaní (berúc tu tzv. základné aj vykonávacie, t. j. exekučné konanie vo veci týkajúcej sa toho istého maloletého dieťaťa ako jeden celok) daný tým, že v skoršom konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave v konaní pod sp. zn. 14CoP/183/2024 bolo 2. októbra 2024 neodkladným opatrením rozhodnuté o zmene úpravy styku otca s maloletou, pričom ako sudca spravodajca v takejto veci (spolu)rozhodoval manžel namietanej sudkyne JUDr. Ľubomír Bundzel. Na základe tohto rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom, súd prvej inštancie nariadil výkon rozhodnutia uznesením z 24. marca 2025 sp. zn. 5Em/4/2024, toto sa v dôsledku jeho napadnutia odvolaním ocitlo na odvolacom súde (v senáte, ktorého členkou je JUDr. Ľubica Bundzelová) a povinná v odvolaní namieta (o. i.) vykonateľnosť exekučného titulu.

18. K povahe námietky povinnej matky najvyšší súd inak poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu z 18. mája 2016 sp. zn. 1Nc/4/2016 zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 15/2021, ktoré riešilo obdobný prípad preskúmania rozhodnutia sudcu v príbuzenskom pomere ku konajúcemu sudcovi so záverom, že: „Skutočnosť, že o oprávnom prostriedku proti rozhodnutiu súdu nižšej inštancie má konať a rozhodovať senát, ktorého člen je v blízkom (napríklad rodičovskom alebo manželskom) pomere so sudcom, ktorý na súde nižšej inštancie o veci konal a rozhodoval, je v zásade z objektívneho hľadiska dôvodom vyvolávajúcim pochybnosti o nezáujatosti a nestrannosti tohto člena senátu.“

19. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v danej veci existujú dôvody stanovené § 49 ods. 1 CSP, ktoré sudkyňu JUDr. Ľubicu Bundzelovú, zaradenú rozvrhom práce Krajského súdu v Trnave do jeho senátu 12CoE, vylučujú z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej takýmto súdom pod sp. zn. 12CoE/9/2025. Preto rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku (že sudkyňa krajského súdu JUDr. Ľubica Bundzelová je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.